

پوخته يهك

له بيروباوهر وپاك و خاوينى و نويز

نوسينى:

دايكى عبدالرحمن

پيداچوونه و هى:

ماموستا ئاكو محمد عبدالله

پيش نويز و وتار خوئينى مزگهوتى ئەندازياران - كه لار

مالپهري به ههشت و وه لامه كان

ba8.org

walamakan.com

هه ميشه له گه لمان بن بو به رهه مى نوئ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

◆ پیشه‌کی نوسهر

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ، وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّ أَنْفُسِنَا، وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.

﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾ [آل عمران]

﴿يَأَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي

الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا﴾ [النساء: ١]

﴿يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا﴾ [٧٠] يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ

اللَّهِ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا﴾ [الأحزاب: ٧١]

أَمَّا بَعْدُ: فَإِنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كَلَامُ اللَّهِ، وَخَيْرَ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ ﷺ، وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا وَكُلُّ مُحَدَّثَةٍ بَدْعَةٌ وَكُلُّ بَدْعَةٍ ضَلَالَةٌ وَكُلُّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ.

خوینهری به‌پیز ئەم کتیبه بریتیه له کورته‌یه‌کی گرنگ له بیروباوهر و پاك و خاوینی و چونیتی ده‌ست نویژ و بانگ و قامهت و چونیتی نویژی پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ و زیکره‌کانی دواى نویژ و هه‌ندیك زانستی به‌سودی تر، و هه‌موو به شیوه‌یه‌کی کورت نوسراون، و به‌شى بیروباوهره‌که‌ی به تاییه‌تی به شیوه‌ی پرسیار و وه‌لام نوسراوته‌وه بو ئەوه‌ی له‌به‌رکردنیان ولی تیکه‌شتنیان ئاسان بیټ، و فی‌رخوازانى سه‌ره‌تایی سودی لى و ه‌ربگرن، و هه‌موو ئەم زانستانه‌ی ئەم کتیبه - إن شاء الله - به پیی به‌لگه‌ی قورئان و فه‌رمووده سه‌حیحه‌کانی پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ نوسراوته‌وه و له‌سه‌ر پیره‌وی پیشینان و وپیشه‌وایانی ئەم ئوممه‌ته خویان لى رازی بیټ.

داواکارم له‌خوا‌ی گه‌وره ﷺ سود به‌خش و به‌به‌ره‌که‌تی بکات، و الحمد لله رب العالمین.

بہشتی

بیروباوہر

بیروباوهر (العقیده)

● پ ۱ / بۆچی خوای گه‌وره ئییمه‌ی دروست کردوو؟

و / خوای گه‌وره ئییمه‌ی دروست کردوو بۆ

ئه‌وه‌ی بیپه‌رستین و هیچ شتیك نه‌که‌ین به‌ هاوبه‌شی، خوای گه‌وره ده‌فه‌رموویت: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاریات: ۵۶].

واتا: جنۆکه و مرۆقم دروست نه‌کردوو بۆ هیچ مه‌به‌ستیك ته‌نها بۆ په‌رستنی خۆم نه‌بییت.

● پ ۲ / بۆچی خوای گه‌وره پیغه‌مبه‌رانی ناردوو؟

و / خوای گه‌وره پیغه‌مبه‌رانی ناردوو بۆ بانگ کردنی خه‌لکی بۆ په‌رستنی خوای گه‌وره به

ته‌نها، و نه‌هیشتنی هاوبه‌ش دانان بۆ خوای گه‌وره ده‌فه‌رموویت: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾ [النحل: ۳۶].

واتا: بئی گومان بۆ هه‌موو ئومه‌تیك پیغه‌مبه‌ریکمان ناردوو، به‌ ئومه‌ته‌که‌ی خۆی بلیت خوای گه‌وره بیپه‌رستن به‌ته‌نها، وه‌ واز بیین له‌ په‌رستنی تاغوت.

پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رموویت: «الأنبياءُ إخوةٌ من علاتٍ وأُمَّهاتهمُ شتى ودينهم واحد»^(۱).

واتا: پیغه‌مبه‌ران بران له‌ باوکه‌وه‌ و دایکیان جیاوازه‌ واته: ئایین و بیروباوه‌ریان یه‌ك شته‌.

● پ ۳ / پیغه‌مبه‌ران کین؟

و / پیغه‌مبه‌ر به‌و که‌سه‌ ده‌وتریت که‌ خوای گه‌وره‌ سروشی (الوحی) بۆ ده‌نیییت، بۆئه‌وه‌ی خه‌لکی له‌ بیباوه‌ری ده‌ربکات، نمونه‌ی:

۱- پیغه‌مبه‌ر نوح ﷺ که‌ یه‌که‌مین پیغه‌مبه‌ری

نی‌ردراو بوه‌.

۲- پیغه‌مبه‌ر هود ﷺ.

۳- پیغه‌مبه‌ر صالح ﷺ.

(۱) رواه البخاري برقم: (۳۴۴۳)، ومسلم برقم: (۶۲۸۱).

۴- پیغه مبه‌ر ابراهیم علیه السلام.

۵- پیغه مبه‌ر اسماعیل علیه السلام.

۶- پیغه مبه‌ر اسحاق علیه السلام.

۷- پیغه مبه‌ر موسی علیه السلام.

۸- پیغه مبه‌ر یونس علیه السلام.

۹- پیغه مبه‌ر ایوب علیه السلام.

۱۰- پیغه مبه‌ر (محمد) ی کورپی (عبدالله) ی کورپی (عبد المطلب) ی کورپی (هاشم) ی کورپی (عبد

مناف) ی قوره‌یشیییه که کۆتا پیغه مبه‌ره صلوات الله وسلامه.

● پ ۴/ به‌تاك دانانی خوی گه‌وره له په‌روه‌دگاریتیدا چییه؟

و/ بریتیه له به‌ته‌نیا دانانی خوی گه‌وره له کرده‌وه‌کانی. یان بلی: به‌ته‌نیا دانانی خوا له

دروستکردن و به‌پیره‌بردن خاوه‌ن داریتیدا.

● پ ۵/ به‌تاك دانانی خوی گه‌وره له په‌رستندا چییه؟

و/ بریتیه له‌وه‌ی که ته‌نیا (الله) بی‌پرستیت،

وته‌نیا ئه‌و به‌شایسته‌ی په‌رستن بزانیته.

● پ ۶/ په‌رستن چییه؟

و/ په‌رستن بریتیه له‌وه‌کردار و گوفتاران‌ه‌ی که خوی گه‌وره پی‌خۆشه و پییان رازیه، ئاشکرا بن

یان ده‌روونی، نمونه‌ی پارانه‌وه و نوێژکردن و کورپنوش و ئاژهل سه‌ربرین ولی ترسان و ئومید پی بوون

و پشت پی به‌ستن و شتانی تر.

● پ ۷/ واتای (لا إله إلا الله) چییه؟

و/ مانای ئه‌وه‌یه: هیچ په‌رستراویک نییه که شایانی په‌رستن بیته‌ جگه له خوی گه‌وره.

● پ ۸ / ھاوبەش بېياردان چەند جۆرە؟

و/ ھاوبەش بېياردان دوو جۆرە:

◆ **يەكەم:** ھاوبەش بېياردانى گەورە (الشرك الأكبر).

ھاوبەش بېياردانى گەورە بریتىيە لە ئەنجامدانى جۆريک لە جۆرەکانى پەرستىن بۆ جگە لە خواى گەورە، وەكو پارانەو، و سەربېرىنى حەيوان، وکۆرنوش بردن بۆ جگە لە خواى گەورە، و سورانەو بە دەورى قەبردا.

◆ **دووهم:** ھاوبەش بېياردانى بچوک (الشرك الأصغر)

وەكو پوپامای کردن (الرياء)، و سویند خواردن بە

جگە لە خوا و جگە لە سيفەتەکانى، و هەلواسىنى موورگ و دەزوو وەكو ھۆکارىک بۆ شىفا و پاراستن لە چا و ووتنى ئەگەر خوا و فلان وىستى لى بىت، و ھاوشىوہەکانى.

پىغەمبەر ﷺ دەفەر موویت: «إِنَّ أَخَوْفَ مَا أَخَافُ عَلَيْكُمْ الشَّرْكَ الْأَصْغَرَ: الرِّيَاءُ»^(۲).

واتا: ترسناک ترين شت لەوانەى بترسم توشتان بىت ھاوبەش بېياردانى بچوکە: کە بریتىيە لە رىاکردن. پىغەمبەر ﷺ دەفەر موویت: «لَا تَقُولُوا مَا شَاءَ اللَّهُ وَشَاءَ فُلَانٌ، وَلَكِنْ قُولُوا: مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ

شَاءَ فُلَانٌ»^(۳) واتا: مەلین ئەگەر خوا و فلان کەس وىستى لى بىت بە لکو بلین خوا وىستى لى بىت پاشان فلان کەس.

هەر وەها دەفەر موویت: «مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ أَشْرَكَ»^(۴).

واتا: کەسێک سویند بە جگە لە خوا بخوات ئەوا ھاوبەشى بۆ خوا بېيار داو.

(۲) رواه أحمد برقم: (۳۲۵۲۱)، و صححه الألباني في الصحيحة برقم: (۹۵۱).

(۳) رواه أحمد برقم: (۲۳۶۵۴)، وأبو داود برقم: (۴۹۸۰)، و صححه الألباني في الصحيحة برقم: (۱۳۷).

(۴) رواه الترمذي برقم: (۱۵۳۵)، و صححه الألباني في الصحيحة برقم: (۲۰۴۲).

● پ ۹ / زیانه‌کانی هاوبه‌ش بریاردانی گه‌وره چیه؟

و/ هاوبه‌ش بریاردانی گه‌وره ده‌بیته هۆی مانه‌وه‌ی هه‌میشه‌یی له دۆزه‌خدا، خوای گه‌وره

ده‌فه‌رمویت: ﴿إِنَّهُ مَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنَ أَنْصَارٍ﴾ [المائدة: ۷۲].

واتا: هه‌رکه‌سیک شه‌ریک بو خوا بریار بدات ئەوا خوای گه‌وره به‌هه‌شتی له‌سه‌ر حه‌رام ده‌کات، وبه هه‌میشه‌یی له دۆزه‌خدا ده‌مینێته‌وه، سته‌مکاران هیچ سه‌رخه‌ر وپه‌شتیکیان نابیت.

وه پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رمویت: «وَمَنْ لَقِيَ اللَّهَ يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا دَخَلَ النَّارَ»^(۵).

واتا: هه‌رکه‌سیک بگات به‌خوای گه‌وره له رۆژی دوایدا هاوبه‌شیکی بو خوا دانا‌بیت ئەوا ده‌چیته ناگری دۆزه‌خه‌وه.

● پ ۱۰ / نایا کرده‌وه‌ی چاک هیچ سوودی هه‌یه له‌گه‌ل هاوبه‌ش بریاردانا؟

و/ کرده‌وه‌ی چاک سوودی نیه له‌گه‌ل هاوبه‌ش بریاردانا، خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت: ﴿وَلَقَدْ

أَوْحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكَتَ لِيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ [الزمر: ۶۵].

واتا: سه‌روش بو تو وپیغه‌مبه‌رانی پیش تو‌ش هاتوو هه‌گه‌ر هاوبه‌ش بو خوا بریار بده‌یت ئەوا کرده‌وه چاکه‌کانت پوچه‌ل ده‌بنه‌وه ووه‌رناگیرین.

وه پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ده‌فه‌رمویت: «قال الله تعالى: أنا أغنى الشركاء عن الشرك، مَنْ عَمَلَ عَمَلًا

أَشْرَكَ مَعِيَ فِيهِ غَيْرِي تَرَكْتُهُ وَشْرَكَهُ»^(۶). واتا: من له هه‌موو شه‌ریکه‌کان (که پیو‌یستیان

به شه‌ریکی تر نییه) بی پیو‌یست ترم، جا هه‌رکه‌سیک کرده‌وه‌یه‌ک بکات ویه‌کیکی تر بکات به هاوبه‌شم له‌و کرده‌وه‌یه‌دا، ئەوا من واز له خو‌شی وکرده‌وه‌که‌شی دینم (واتا: پادا‌شتی ناده‌مه‌وه و سه‌زای ده‌ده‌م).

(۵) رواه مسلم برقم: (۲۸۰).

(۶) حدیث قدسی، رواه مسلم برقم: (۷۶۶۶).

● پ ۱۱ / نایا دروسته داوای فریاکه‌وتن بکه‌ین له مردوووه‌کان و نه‌وانه‌ی ناماده‌نین و لیمانه‌وه دیارنن؟

و/ دروست نیه وشهریک بپیاردانه داوای فریاکه‌وتن لئ ناکه‌ین به‌لکو داوای فریاکه‌وتن ته‌نھا له‌خوای گه‌وره ده‌که‌ین، خوای گه‌وره ده‌فهرمویت: ﴿إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ﴾ [الأنفال: ۹].

واتا: کاتیك داوای فریاکه‌وتنتان کرد له په‌روه‌ردگارتان ئه‌ویش وه‌لامی دانه‌وه و فریاتان که‌وت.

● پ ۱۲ / نایا دروسته داوای یارمه‌تی کردن له مردوو و نادیاره‌کان؟

و/ نه‌خیر دروست نیه، خوای گه‌وره ده‌فهرمویت:

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ واتا: خوايه ئیمه به‌ته‌نھا تو ده‌په‌رستین و ته‌نھا داوای یارمه‌تی له تو ده‌که‌ین.

● پ ۱۳ / نایا داوای یارمه‌تی له زیندوووه‌کان بکه‌ین؟

و/ به‌لئ به‌لام له و شتانه‌ی که له توانایاندایه نه‌ک له تاییه‌تمه‌ندیه‌کانی خوای گه‌وره.

خوای گه‌وره ده‌فهرمویت: ﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ﴾ [المائدة: ۲].
واتا: یارمه‌تی یه‌کتر بدن له‌سه‌ر چاکه‌کاری و ته‌قوای خوا.

● پ ۱۴ / نایا دروسته نه‌زر کردن بۆ جگه‌ له خوای گه‌وره؟

و/ نه‌زر کردن دروست نییه ته‌نیا بۆ خوا نه‌بیئت، چونکه نه‌زر کردن په‌رستنه و په‌ره‌ستنیش

ته‌نھا مافی خوايه، خوای گه‌وره له پیناسه‌ی خه‌لکی به‌ه‌شتدا ده‌فهرمویت: ﴿يُؤْتُونَ بِالذَّرِّ﴾ [الإنسان: ۷].

واتا: نه‌ززه‌کانیان به‌سه‌ر ده‌بن، و ئه‌نجامی ده‌ده‌ن.

● پ ۱۵ / نایا دروسته سهربرین بو جگه له خوا؟

و/ دروست نیه، به لگه‌ش خوی گه‌وره ده‌فه‌رموویت: ﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٣﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٢﴾﴾ [الأنعام: ۱۶۲-۱۶۳].

واتا: ئە‌ه‌ی محمد ﷺ پێ‌یان بلی: نوێژه‌کانم و سهربرین و ژیان و مردنم بو خوی په‌روه‌ردگاری جیهانیانه هیچ هاوبه‌شیکێ نیه و به‌و شیوه‌یه فه‌رمانم پێ کراوه، وه من یه‌که‌مین موسلمانم له‌م ئومه‌ته‌دا.

﴿وَنُسُكِي﴾: حه‌یوان سهربرینم.

● پ ۱۶ / نایا دروسته سورانه‌وه به‌ده‌وری جگه له که‌عه‌به

و/ دروست نیه سورانه‌وه به‌ده‌وری قه‌بردا شه‌ریک بریاردانه و په‌رستنی خاوه‌ن قه‌بره‌که‌یه.

● پ ۱۷ / حوکمی سحر و جادوو کردن چیه؟

و/ سحر و جادوو کردن بی باوه‌رییه، خوی گه‌وره ده‌فه‌رموویت: ﴿وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ﴾ [البقرة: ۱۰۲]. واتا: به‌راستی شه‌یتانه‌کان (له جنۆکه و مروؤه) بیباوهر بوون به‌هۆی ئە‌وه‌ی خه‌لکیان فێری جادوو ده‌کرد.

● پ ۱۸ / نایا هیچ که‌سیک غه‌یب ده‌زانیت؟

و/ هیچ که‌سیک غه‌یب نازانیت جگه له خوی گه‌وره، خوی گه‌وره ده‌فه‌رموویت: ﴿قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ﴾ [النمل: ۶۵]. واتا: بلی هیچ یه‌کیک له زه‌وی و ئاسمانه‌کاندا غه‌یب نازانیت جگه له (الله).

وه هه‌روه‌ها پێغه‌مبەر ﷺ ده‌فه‌رموویت: «لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ»^(۷). واتا: هیچ که‌سیک غه‌یب نازانیت جگه له خوی گه‌وره.

(?) رواه البخاري برقم: (۷۳۸۰).

● پ ۱۹ / نایا زیدهرهوی بکه‌ین له پیگه وبله‌ی پیغه‌مبه‌ردا ﷺ؟

و / نه‌خیر زیدهرهوی لی ناکه‌ین به‌لکو ئه‌و پله‌ی بو دادنه‌ین که خوا بو‌ی دیاری کردوه:
پیغه‌مبه‌ری خواجه و خوشه‌ویست و ریبه‌رمانه به‌لام نابی بیپه‌رستین یان تایبه‌تمه‌ندیه‌کانی خوی پی
بدری، خوی گه‌وره ده‌فه‌رموویت: ﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهٌُ وَاحِدٌ﴾
[الکھف: ۱۱۰].

واتا: ئه‌ی محمد ﷺ پییان بلی من ته‌نیا مروقم وه‌کو ئیوه، به‌لام من (وه‌حی) سروشم بو دیت
له‌لایه‌ن خواوه، که په‌رستراوی ئیوه ته‌نیا یه‌ک په‌رستراوه ئه‌ویش خوی گه‌وره‌یه.

● پ ۲۰ / خوی گه‌وره له‌کوئییه؟

و / خوی گه‌وره له‌سه‌ر عه‌رشه له‌سه‌رو هه‌موو ئاسمانه‌کانه‌وه خوی گه‌وره ده‌فه‌رموویت:
﴿الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى﴾ [طه: ۵].

واتا: خوی میهربان به‌رزبووه‌ته‌وه به‌سه‌ر عه‌رشدا. پیشانان (سه‌له‌ف) به‌م شیوه‌یه ته‌فسیریان
کردوه.

● پ ۲۱ / نایا خوی گه‌وره له‌گه‌ئماندایه؟

و / خوی گه‌وره له‌گه‌ئماندایه ئاگای لیمانه، ووته‌کانمان ده‌بیستی و ده‌مان بینیت.

● پ ۲۲ / کی خوای گه وره ی دروست کردوو؟

و / ئە گەر شهیتان دلە پراوکه بۆ دروست کردیت بە م پرسیاره ئەوا په نا بگره به خوای گه وره ،
واته بلی: (أعوذ بالله من الشيطان الرجيم) پیغه مبه ر ﷺ ده فه رمویت: «اللهم أنت الأول فلاتشئ
قبلك»^(۸) . واتا: خوايه تو هه ر بووی و هیچ شتیك له پیشت نه بووه .

● پ ۲۳ / پایه کانی ئیسلام چه ند دانهن و چین؟

و / پایه کانی ئیسلام پینج دانهن، و ئە مانهن:

۱- شایه تی دان به (لا إله إلا الله، محمد رسول الله).

۲- کردنی نوێژه فه رزه کان.

۳- گرتنی پۆژووی مانگی په مه زان.

۴- زه کات دان.

۵- حه ج کردنی مالی خوا (که عبه ی پیروژ).

● پ ۲۴ / پایه کانی باوهر چه ند دانهن و چین؟

و / پایه کانی باوهر شه ش دانهن، ئە مانهن:

۱- باوهر پوون به خوا.

۲- باوهر پوون به فریشه ته کان (الملائكة).

۳- باوهر پوون به کتیبه کان، وه کو ته ورات وئینجیل و قورئانی پیروژ.

۴- باوهر پوون به پیغه مبه ران.

۵- باوهر پوون به رۆژی دواي.

۶- باوهر پوون به قه دهر (واتا: باوهر پت هه بیئ هه موو شتیك به قه دهری خوايه، ئیتر ئەو شته

باش بیئ یان خراپ).

(۸) رواه مسلم برقم: (۷۰۶۴).

● پ ۲۵ / چۆن خوای گه‌وره بپه‌رستین؟

و/ به‌و شیوه‌ی خوا و پیغه‌مبهری خوا ﷺ

فه‌رمانی پی‌کردوین.

● پ ۲۶ / ئایا خوای گه‌وره بپه‌رستین له‌ترسی سزاکانی و به‌ته‌مای به‌هه‌شته‌وه؟

و/ به‌لای به‌و شیوه‌یه ده‌په‌رستین، خوا فه‌رمان ده‌کات به‌به‌نده‌کانی و ده‌فه‌رمویتی: ﴿وَأَدْعُوهُ خَوْفًا

وَطَمَعًا﴾ [الأعراف: ۵۶]

واتا: خوای گه‌وره بپه‌رستن له‌ترسی سزاکانی و به‌ته‌مای به‌هه‌شت و پادا‌شته‌کانی.

● پ ۲۷ / چاکه چیه له په‌رستندا (الإحسان في العبادة)؟

و/ چاکه له په‌رستندا ئه‌وه‌یه له کاتی په‌ره‌ستندا ئاگات لای خوای گه‌وره بی‌ته‌وه‌ی

بی‌بینیت پیغه‌مبهر ﷺ ده‌فه‌رمویتی: «الإحسانُ أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ

يَرَاكَ»^(۹). واتا: چاکه ئه‌وه‌یه به شیوه‌یهك خوا بپه‌رستیت و هه‌کو ئه‌وه‌ی بی‌بینیت، خو ئه‌گه‌ر تو ئه‌و

نه‌بینیت ئه‌و تو ده‌بینیت.

● پ ۲۸ / مه‌رجه‌کانی وهرگرتنی کرده‌وه چین؟

و/ مه‌رجه‌کانی وهرگرتنی کرده‌وه لای خوای گه‌وره سی مه‌رجن:

۱- برابوون به‌خوای گه‌وره و به‌تاک دانانی.

۲- دل‌سۆزی و نیه‌ت پاک‌ی که بریتیه له په‌رستنی خوا به‌بی‌پروپامایی، خوای گه‌وره

ده‌فه‌رمویتی: ﴿فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ﴾ [غافر: ۶۵].

واتا: بپاړینه‌وه له خوا، و با په‌ره‌ستن و پاړانه‌وه کانتان ته‌نها بو خوا بی‌ت.

(۹) رواه البخاري برقم: (۵۱)، ومسلم برقم: (۱۰۲).

۳- کرده‌وه‌که به پێی ئەو بەرنامە‌یە بیټ که پیڤه‌مبەری خوا ﷺ هی‌ناویەتی (واتە قورئان و سوننەت).

خوای گە‌وره دە‌فەرمویت: ﴿وَمَا آتَانَاكَمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾ [الحشر: ۷].

واتا: هەر شتی‌ک پیڤه‌مبەری خوا بۆی هی‌ناون و فەرمانی پێ کردوون و هری گرن، وه هەرچی لی‌قه‌ده‌غه‌کردون ئە‌وا لی‌ی دوور بکه‌ونه‌وه.

پیڤه‌مبەر دە‌فەرمویت: «مَنْ عَمَلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ»^(۱۰). واتە هەرکە‌سی‌ک هەر

کرده‌وه‌یه‌ک بکات و فەرمانی ئێ‌مه‌ی له‌سه‌ر نه‌بیټ ئە‌وا لی‌ی وه‌رناگیریت و پرده‌ده‌کریتته.

● پ ۲۹ / بۆچی خوای گە‌وره قورئانی دابه‌زاندوووه؟

و/ خوای گە‌وره قورئانی دابه‌زاندوووه بۆئە‌وه‌ی باوهرپی پێ بکه‌ین و کار پێ بکه‌ین ، خوای

گە‌وره دە‌فەرمویت: ﴿اتَّبِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ﴾ [الأعراف: ۳].

واتا: شوینی ئە‌وه بکه‌ون که بۆتان دابه‌زیوه له‌لایه‌ن په‌روه‌ردگار‌تانه‌وه.

● پ ۳۰ / ئایا تهنه‌ها قورئانمان به‌سه‌و پی‌ویستیمان به‌ فەرمووده‌کانی پیڤه‌مبەر ﷺ نیه؟

و/ تهنه‌ها قورئان به‌س نیه و فەرمووده‌ش پی‌ویسته، خوای گە‌وره دە‌فەرمویت: ﴿وَمَا آتَانَاكَمُ

الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾ [الحشر: ۷].

واتا: ئە‌وه‌ی پیڤه‌مبەری خوا ﷺ بۆی هی‌ناون و فەرمانی پێ کردوون و هری بگرن، و ئە‌وه‌شی لی‌

قه‌ده‌غه‌کردوون وازی لی‌ بینن.

وه پیڤه‌مبەری خوا ﷺ دە‌فەرمویت: «عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمُهْتَدِينَ، تَمَسَّكُوا

بها»^(۱۱). واتا: ده‌ست بگرن به‌ سوننه‌تی من و سوننه‌تی ئە‌و جینشینه‌نه‌ی که له‌ سه‌ر حە‌قن و

رێنمایی کراون، به‌ده‌ستی پی‌وه‌بگرن .

(۱۰) رواه مسلم برقم: (۴۵۹۰).

پیغه‌مبەر ﷺ ده‌فرمویت: «تَرَكْتُ فِيكُمْ أَمْرَيْنِ لَنْ تَضِلُّوا مَا تَمَسَّكْتُم بِهِمَا: كِتَابَ اللَّهِ وَسُنَّةَ رَسُولِهِ» (۱۲).

واتا: دوو شتم جی هیشتوووه له ناوتاندا گومرا نابن ئەوه‌نده‌ی ده‌ستیان پیوه بگرن: ئەویش قورئانه‌که‌ی خوا و سوننه‌ته‌کانی پیغه‌مبەر که‌یه‌تی ﷺ.

● پ ۳۱ / چۆن خوا و پیغه‌مبەری خوامان ﷺ خوش بوویت؟

و/ خوا و پیغه‌مبەری خوامان ﷺ خوش ده‌ویت به گوی رایه‌لی کردنیان و شوین که‌وتنی فه‌رمانه‌کانیان.

● پ ۳۲ / بیدعه له دیندا چیه؟

و/ بیدعه له دیندا بریتییه له هەر کرده‌وه‌و و ته‌یه‌ک به‌ناوی دینه‌وه بکریت و به‌لگه‌ی شه‌رعی له‌سه‌ر نه‌بیّت، پیغه‌مبەر ﷺ ده‌فرمویت: «مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ» (۱۳).
واتا: هەر که‌سیک شتیك دابه‌ینیّت له‌م دینه‌ماندا که‌ تییدا نه‌بیّت ئەوا رهد ده‌کریته‌وه.

(۱۱) رواه أبو داود برقم: (۴۶۰۷)، وصححه الألباني في الصحيحة برقم: (۲۷۳۵).

(۱۲) رواه مالك في الموطأ برقم: (۱۸۷۴)، وحسنه الألباني في الصحيحة برقم: (۱۷۶۱).

(۱۳) رواه البخاري برقم: (۲۶۹۷).

پاك و خاوينى بەشى

پاك و خاوینی (الطهارة)

• ئادابهكانی چوونه سهر ئاو

- ۱- موسلمان دهبیئت پاك و خاوین بیئت، ودوای سهر ئاو كردن خۆی پاك بکاتهوه، خوای گهوره دهفهرموویت: ﴿وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ﴾ [التوبة: ۱۰۸].
واتا: خوای گهوره ئهوه كه سانهی خویش دهوویت كه خویان پاك دهكهنهوه.
- ۲- لهكاتی چوونه سهر ئاو نابییت روو له قیبله بیئت وه ناش بیئت پشت له قیبله بیئت.
- ۳- موسلمان لهكاتی چوونه سهر ئاو به پیی چهپ دهچیته ژورهوه، وبه پیی راست دهردهچیئت.

۴- پێش چوونه ژورهوه دهلیت «بسم الله»^(۱۴)،

«اللهم إني أعوذ بك من الخُبثِ والخَبَائِثِ»^(۱۵).

واتا: به ناوی خوا، خوايه په نات پئی دهگرم له شهیتانی نیرومی.

۵- به دهستی چهپ تارات دهگریت، (واتا: به دهستی چهپ خۆی پاك دهکاتهوه).

۶- لهكاتی دهرچوون دهلیت «غُفْرَانَكَ»^(۱۶).

واتا: خوايه لیم خوشبه.

عن ابن عباس رضي الله عنه قال: «أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ بِقَبْرَيْنِ، فَقَالَ إِنَّهُمَا لَيُعَذَّبَانِ، وَمَا يُعَذَّبَانِ فِي كَبِيرٍ، أَمَّا أَحَدُهُمَا فَكَانَ لَا يَسْتَنْزَهُ مِنْ بَوْلِهِ، وَأَمَّا الْآخَرُ فَكَانَ يَمْشِي بَيْنَ النَّاسِ بِالنَّمِيمَةِ»^(۱۷).

^(۱۴) رواه ابن ماجه برقم: (۲۹۷)، وصححه الألباني في الإرواء برقم: (۵۰).

^(۱۵) رواه البخاري برقم: (۱۴۲).

^(۱۶) رواه أبو داود برقم: (۳۰)، وابن ماجه برقم: (۳۰۰)، وصححه الألباني في الإرواء: (۵۲).

^(۱۷) رواه البخاري برقم: (۱۱۶)، ومسلم برقم: (۷۰۳).

واتا: پیغمبهر ﷺ به لای دوو گوردا پوشت و فرموی هردوکیان نیستا سزا ددرین، وه سزاش نادرین له بهر شتیکی گه وره، یه کیکیان خوی پاك رانه ده گرت (خوی نه ده پاراست) له میزه که ی، وه ئوه ی تریان قسه ی له نیوان خه لکدا ده هینا وده برد.

• دهست نوپژگرتن

خوای گه وره ده فرموویت: ﴿يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ﴾ [المائدة: ٦].

واتا: ئه ی برواداران ئه گه ر ههستان بۆ نوپژ، ئهوا پرومهتتان بشون له گه ل ههردوو دهستان تاكو ئانیشکه کان ، ودهستیش بهینن به سهرتاندا ، وقاچه کانیشتان تاكوو قاپه ره قه بشون. وه پیغمبهری خواش ﷺ فرموویه تی: «لَا تُقْبَلُ صَلَاةٌ بغير طُهُورٍ»^(١٨).

واتا: خوای گه وره نوپژی بی دهست نوپژ وهر ناگریت.

١- ئه گه ر ههستایت بۆ دهست نوپژ شوشتن ده بییت مه بهستی دهست نوپژ گرتنت هه بییت ، نهک مه بهستت خو پاککردنه وه یان فینک کردنه وه بییت، ونیهت له دلدایه وه دروست نی یه به زمان بیلیتیت.

٢- سه ره تا بلی (بسم الله)

٣- سی جار دهسته کانت بشو تاوه کو مه چهک.

٤- سی جار ئاو له دم وهرده دیت (المضمضة) (غهره ری پی ده که ی).

٤- سی جار ئاو له لوتت وهرده دیت (الاستنشاق)، و فن ده کیت.

^(١٨) رواه مسلم برقم: (٥٥٧).

۵- سیّ جار ده‌موچاوت ده‌شوئیت.

۶- سیّ جار ده‌ستی راست تاوه‌كو ئانیشك ده‌شوئیت.

۷- سیّ جار ده‌ستی چه‌پت تاوه‌كو ئانیشك ده‌شوئیت.

۸- یهك جار به ده‌ستی ته‌په‌وه سه‌ر و هه‌ردوو گویّ مه‌سح ده‌كه‌یت.

۹- سیّ جار پیی راست تاوه‌كو قوله پیّ (قا‌په‌ره‌قه) ده‌شوئیت.

۱۰- سیّ جار پیی چه‌پ تاوه‌كو قوله پیّ (قا‌په‌ره‌قه) ده‌شوئیت.

۱۱- ده‌بیّت به‌م رێك‌خستنه بیّت و پیّش و پاش به ئه‌ندامه‌كان نه‌كریّت و به‌دوای یه‌كدا شوشتنی

ئه‌ندامه‌كاني ده‌ست نوێژ ئه‌نجام ده‌دریّت بیّ ئه‌وه‌ی ماوه‌یه‌کی فراوان بکه‌ویته نیوان شوشتنی

ئه‌ندامیك له‌گه‌ڵ ئه‌ندامه‌که‌ی پاشیدا، سوننه‌تیش وایه له هه‌موو ئه‌مانه‌دا به ئه‌ندامی راست ده‌ست

پیّ بکریّت.

دوای ته‌واو بونی ده‌ست نوێژ ده‌لییّت: «أشهدُ أن لا إلهَ إلاَّ اللهُ وحده لا شريكَ له، وأشهدُ

أنَّ محمداً عبده

ورسوله» (۱۹).

«اللهم اجعلني من التوابين، واجعلني من المتطهرين» (۲۰).

واتا: شایه‌تی ده‌ده‌م که جگه له (الله) هه‌چ شتیکی تر شایه‌نی په‌رستن نییه، و ته‌نهایه وه‌یچ

شه‌ریکیکی نییه، و شایه‌تی ده‌ده‌م که محمد ﷺ به‌نده و پییغه‌مبه‌ری خوایه، خوایه له ته‌وبه‌کاران و

خۆپاکه‌ره‌وه‌کانمان بگێره.

(۱۹) رواه مسلم برقم: (۵۷۶).

(۲۰) رواه الترمذي برقم: (۵۵)، وصححه الألباني في الإرواء برقم: (۹۶).

• شیوازی بانگ

اللهُ أَكْبَرُ اللهُ أَكْبَرُ اللهُ أَكْبَرُ اللهُ أَكْبَرُ اللهُ أَكْبَرُ اللهُ
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ
أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ
حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ
حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ
اللهُ أَكْبَرُ اللهُ أَكْبَرُ اللهُ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ

• زیکر ونزای کاتی بانگ ودوای بانگ

ئهوهی بانگ بیژ دهلیت به دوایدا بیلیرهوه، تهنه (حي على الصلاة) و (حي على الفلاح) نه بیته به دوایدا بلی: (لا حول ولا قوة إلا بالله).
پاشان کاتیک بانگ تهواو بوو به دهنگی نزم سه لاوات له سه ر پیغه مبه ر ﷺ ده دهیت، وده لیته: «اللهم رب هذه الدعوة التامة، والصلاة القائمة آت محمداً الوسيلة، والفضيلة، وابعثه مقاماً محموداً الذي وعدته» (۲۱).

(۲۱) رواه البخاری برقم: (۶۱۴).

• شیوازی قامهت کردن

اللهُ أَكْبَرُ اللهُ أَكْبَرُ
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ أَشْهَدُ أَنْ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ
حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ
قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ
اللهُ أَكْبَرُ اللهُ أَكْبَرُ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ

• سیواک کردن

پینغه مبهری خوا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ده فه رمویت: «لَوْ لَا أَنْ أَشَقَّ عَلَى أُمَّتِي لَأَمَرْتُهُمْ بِالسَّوَاكِ مَعَ كُلِّ صَلَاةٍ»^(۲۲).
واتا: ئەگەر له سەر ئوممه ته که م قورس نه بووایه ئەوا فه رمانم پێیان ده کرد که له پێش هه موو
نوێژیک سیواک بکه ن.

^(۲۲) رواه البخاري برقم: (۸۸۷)، ومسلم برقم: (۶۱۲).

بہشتی

نویسر

نوێژ (الصلاة)

• چه‌ند ئاداب و مه‌رجیه‌کی نوێژکردن

که ده‌وه‌ستیت بۆ ئه‌وه‌ی نوێژ بکه‌ی ئه‌م خالانه‌ ره‌چاو بکه‌:

۱- ده‌ست نوێژ بگره‌ به‌و شیوه‌یه‌ی که له‌ پێشتر باسکرا.

۲- ده‌بیټ له‌ش و جل و به‌رگ و جینگای نوێژکردنه‌که‌ت پاك بن و هیچ شتیکی پیسیان پێوه

نه‌بیټ وه‌کو میز و پیسی و ... هتد.

۳- مه‌به‌سته‌که‌ت (نیه‌ت) ده‌ست نیشان بکه‌ چ نوێژیکت مه‌به‌سته له‌ دلی خۆتدا به‌بی ئه‌وه‌ی به

زمان بیلێیت.

۴- سوتره‌یه‌ك له‌ پێش خۆته‌وه‌ دابنی به‌ئهن‌دازه‌ی نیو بال درێژ بیټ.

۵- روو بکه له‌ قیبله، و ئه‌گه‌ر روو له‌ قیبله نه‌که‌یت

ئه‌وا نوێژه‌که‌ت دروست نیه.

• حوکمی نوێژکردن

خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت: ﴿إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا﴾ [النساء:

۱۰۳].

واتا: نوێژ فه‌رزیکی کات بۆ دیاری کراوه له‌سه‌ر باوه‌ر داران.

• چۆنیه‌تی نوێژکردن

پێغه‌مبه‌ری خوا ﷺ فه‌رمویه‌تی: «صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي» (۲۳).

واتا: نوێژ بکه‌ن به‌و شیوازه‌ی که منتان ده‌بینی نوێژم ده‌کرد.

(۲۳) رواه البخاري برقم: (۶۳۱).

چۆنیه‌تی نوێژی پیغه‌مبەر ﷺ به‌م شیوازهی خواره‌وه‌یه وه‌کو له فه‌رمووده‌کاندا باسکراوه:

- ۱- راست بووه‌سته، وپاشان بلی: (الله أكبر)، وده‌سته‌کانت به‌ کراوه‌ی به‌رز بکه‌ره‌وه به‌ئاستی شانت یان به‌ئاستی گویت.
- به‌ وتنی ئەم (الله أكبر) ه نوێژ ده‌ست پی ده‌کات.
- ۲- پاشان ده‌ستی راستت بخه‌ره سه‌ر پشتی ده‌ستی چه‌پ و مه‌چه‌ک و باسکت و له‌سه‌ر سنگت داینی.
- ۳- ته‌ ماشای جیگای سوچه‌که‌ت بکه، ته‌ ماشای راست و چه‌پ و ئاسمان مه‌که.
- ۴- پاشان بلی: «سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ»^(۲۴).
- واتا: خوايه تو پاك و بى گه‌ردى، وستایش بو تۆیه، وناوه‌کانت پیروژ و به‌به‌ره‌که‌ته، وده‌سه‌لات و فه‌رمان و کرداره‌کانت به‌رز، وهیچ په‌رستراویک نیه جگه له تۆ که شایه‌نی په‌رستن بێت.
- ۵- پاشان بلی: «أَعُوذُ بِاللَّهِ السَّمِيعِ الْعَلِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ»^(۲۵) واتا: په‌نا ده‌گرم به‌ خواى بیسه‌ر وزانا له شه‌یتانی ده‌رکراو و دوور خراوه.
- ۶- پاشان سوره‌تی فاتحه‌ ئایه‌ت ئایه‌ت بخوینه، و له سه‌ر ئایه‌ته‌کان بوه‌سته.

^(۲۴) رواه أبو داود برقم: (۷۷۵)، وصححه الألبانی فی الإرواء برقم: (۳۴۱).

^(۲۵) رواه الترمذی برقم: (۲۹۲۲)، وحسن إسناده الألبانی فی صفة الصلاة.

سوره‌تی فاتیحه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (۱)

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (۲)

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ (۳) مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ (۴)

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ (۵) اهْدِنَا

الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ (۶) صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ

عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ

وَلَا الضَّالِّينَ (۷)

واتا: به ناوی خوای به‌خشنده‌ی میهربان (۱) هه‌موو سوپاس وستایشیک شایه‌نی خوای په‌روه‌ردگاری جیهانیانه (۲) به‌خشنده‌ی میهره‌بان (۳) خاوه‌نی روژی دوایه (۴) ته‌نها تو ده‌په‌رستین، وته‌نها داوای یارمه‌تی له تو ده‌که‌ین (۵) پینموویمان بکه بو ریگای راست و کار پیکردنی (۶) ریگای ئەو که‌سانه‌ی که نیعمه‌تی خۆت پینان به‌خشیوه، نه‌ک ریگای ئەوانه‌ی خه‌شمی تو‌یان لی‌گیراوه، ونه‌ک ئەوانه‌ی له‌پری‌ده‌رچوون (۷).

۷- پاشان سووره‌تیک یان چه‌ند ئایه‌تیک له قورئان بخوینه، نمونه‌ی سووره‌تی ئیخلاص:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ (۱) اللَّهُ الصَّمَدُ (۲) لَمْ يَكِدْ وَلَمْ يُولَدْ (۳) وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا

أَحَدٌ (۴)﴾

واتا: ئە‌ی محمد ﷺ بلی (الله) تا‌ک وته‌نهایه (شه‌ریک وهاوبه‌شی نیه) (۱) (الله) ئە‌و خوایه‌یه که خه‌لکی پرووی تیده‌که‌ن له کاتی پینووستیدا، وئویش پینووستیه‌کانیان ئە‌نجام ده‌دات (۲) مندالی نه‌بووه، له که‌سیش نه‌بووه (۳) هه‌چ شتی‌ک هاوشیوه‌ی ئە‌و نیه (۴).

۸- هەندیک بوەستە بە ئەندازەى هەناسەدانیک، و دەستەکانت بەرز بکەرەوہ بۆ لای شان تیان گویت، بلی: (اللہُ اکبر)، و داچەمەوہ بۆ پکوع (کورپوش).

۹- پاشان دەچیتە پکوع، واتە: پشت بچەمینەوہ، ولەپەکانت بخەرە سەر ئەژنۆکانت، و پەنجەکانت لەیەك جیابکەرەوہ وەکو ئەوہى ئەژنۆکانت گرتبیت، وئانیشکەکانت لە پەراسوہکانت دوور بخەرەوہ، و سەرت لە ئاستی پشتت بوەستینە بەشیوہیەك نە لە پشتت بەرزتر بیت و نە نزم تر، و سى جار بلی: (سبحان رَبِّيَ العظيم) واتا: پاکی و بیگەردی بۆ پەروەردگاری گەرەم، هیچ نەبیت ئەوہندە لە پکوع بوەستە تا کوو جومگەکانت لە جولە دەکەون ئەگەر نا نوێژەکەت دروست نیە.

۱۰- پاشان پشت راست بکەرەوہ ولەگەل راست بوونەوہ دەستەکانت بەرز بکەرەوہ و بلی: (سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْد) واتا: خوی گەرە ئەو کەسە دەبیسیت کە ستایشی دەکات، پەروەردگاران ستایشی تەواو شایەن و مافی تۆیە.

۱۱- پاشان بلی: (اللہُ اکبر) و داچەمەوہ بۆ سوچدە بردن و دەستەکانت بە کراوہیی پیش ئەژنۆکانت بخە سەر زەوی.

۱۲- لەکاتی سوچدە بردندا لوت و تەوێل ولەپەکانت وەهردوو ئەژنۆت و سنگی پیکانت لەسەر زەوی دابنی، وەهردوو پاژنەکانت جووت یەکتەر بکە، و دەستەکانت لەئاستی گویکانت دابنی، وئانیشکەکانت لە زەوی دوور بخەرەوہ، سى جار بلی: (سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى) واتا: پاکی و بیگەردی بۆ پەروەردگاری بەرزەم.

۱۳- پاشان سەرت بەرز بکەرەوہ و بلی: (اللہُ اکبر) ولەسەر پیی چەپت دابنیشەوہ، و پیی راستت لەسەر سنگی و پەنجەکانی بوەستینە، ولەپەکانت بخەرە سەر پانتیان ئەژنۆت و بلی: (رَبِّ اغْفِرْ لِي، رَبِّ اغْفِرْ لِي) واتا: پەروەردگارم لیم خۆش بە، پەروەردگارم لیم خۆش بە.

۱۴- پاشان جاریکی تر بلای (الله أكبر) وسوجه ببهروهه وهکو شیوهی سوجهی پیشوو، و سبجاری بلای: (سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى)

۱۵- پاشان له سوجه راست بهروهه، و بلای: (الله أكبر) ودانیسه بهو شیوهی له نیوانی دوو سوجه که دا دانیشتیت، و پاشان دهسته کانت به نوقاوی (وهکو هه ویر شیل) له سهر زهوی دابنی وله هه ستانه و هت خوتی به سهر دا بده.

۱۶- نهوهی له رکاتی یه که م نه نجامت داوه دوو باره ی بکهروهه له رکاتی دووهم، و پاشان دابنیسه بهو شیوهی له نیوان دوو سوجه که دانیشتیت، و دهستی راستت له سهر پانی راستت دابنی، و هه موو په نجه کانت بنوقینه جگه له په نجهی شایه تومان ئاماژهی پی بکه به پووی قیبله دا، له سهره تایی ته حیاته وه تاوه کو هه لده ستیت یان سه لام ده دهیته وه، سهیری بکه و دهستی چه پیشت به کراوهی بخهره سهر پانی چه پت و دهست بکه به خویندنی ته حیات.

ته حیات

«التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ السَّلَامُ عَلَى النَّبِيِّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ» (۲۶).

پاشان سه لاوات له سهر پیغه مبهر ﷺ بده به م شیوهیه:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ» (۲۷).

۱۷- پاشان بلای: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ وَمِنْ

(۲۶) رواه البخاري برقم: (۶۲۳۰).

(۲۷) متفق عليه.

شَرَفْتَنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ» (۲۸).

واتا: خودایه پهنات پی دهگرم له سزای جهههنهم و سزای ناوگۆر وله تاقیکردنهوهی ژیان و مردن وله خراپهیی تاقیکردنهوهی دهجال.

۱۸- پاشان پوو بکهره لای راست و سهلام بدهرهوه بهم شیوازه « السلام علیکم ورحمةُ الله « (۲۹)، وپاشان پوو بکهره لای چهپ و بلی: « السلام علیکم ورحمةُ الله ».

۱۹- ئەگەر نوێژهکه سی پکاتی بوو ئەوا دواي تهحيات خویندن سهلام نادهيتهوه، بهلکو ههلهستیت پکاتی سییهم دهکهیت ههروهکو پکاتی دووهم پاشان سهلام ددهيتهوه.

۲۰- ئەگەر نوێژهکه چوار پکاتی بوو ئەوا له پکاتی دووهم سهلام مهدهرهوه و پکاتی سییهمیش وهکو پکاتی یهکهه بکه وپاشان دانیشهوه وهکو چۆن له نیوانی دوو سوچهکهدا دادهنیشیت، وپاشان ههستهوه بۆ پکاتی چوارهم ودهستهکانت لهسه زهوی دابنی وهک ههوير شیل و خۆتی بهسهردا بده لهکاتی ههستاندا وپاشان پکاتی چوارهم بکه.

۲۱- ئەگەر ههردوو سوچهی پکاتی چوارهم تهواو بوون ئەوا دابنیشه بۆ تهحيات خویندنی پکاتی چوارهم به ههمان شیوهی دانیشتنی پکاتی دووهم تهنها ئەوه نهبيت پی چهپت که لهسهری دانیشتبوی له تهحياتی یهکههدا ههندیك بیهره پیشهوه و لهسه زهوی دابنیشه.

۲۲- پاشان سهلام بدهرهوه بهلای راست وپاشان بهلای چهپدا.

• زیکرهکانی پاش نوێژ

۱- «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ» سی جار ، «اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ»

یهك جار (۳۰).

(۲۸) رواه مسلم برقم: (۵۸۸).

(۲۹) رواه أبو داود برقم: (۹۹۶)، وصححه الألباني في الإرواء برقم: (۳۲۶).

(۳۰) رواه مسلم برقم: (۵۹۱).

۲- سُبحان الله (۳۳) جار

۳- الحمد لله (۳۳) جار

۴- الله أكبر (۳۳) جار

۵- لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله

الحمد وهو على كل شيء قدير^(۳۱).

۷- آية الكرسي: خواى گه وره ده فهرمویت: ﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا

نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ

وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ

الْعَظِيمُ ﴿۳۲﴾ [البقرة: ۲۵۵].

(۳۱) رواه مسلم برقم: (۵۹۷).

هەر كه سێك ئەم زێكره پاش هه موو نویتزێكى فهرز بلێت ئەوا خواى گه وره له تاوانه كانى خووش ده بێت ئەگه ر به قه د كه فى ده ریاش بێت.

(۳۲) هەر كه سێك له پاش هه موو نویتزێكى فهرز ببخوینیت ئەوا هېچ شتێك رێگرى نیه له چوونه به هشت ته نها مردن نه بێت.

رواه النسائي في (عمل اليوم والليلة برقم: (۱۰۰)، وصححه الألباني في الصحيحة برقم: (۹۷۲).

خشته ی

ژماره ی ركاتة كانی نوښته فهرزه كان و سوننه ته كانی پاش و پیشی

نوښت	سوننه ته كانی پیشی	نوښته فهرزه كان	سوننه ته كانی پاشی
به یانی	۲	۲	۰
نیوه رڼو	۲، ۲	۴	۲
عه سر	۰	۴	۰
مه غریب	۰	۳	۲
عیشا	۰	۴	۲

عَنْ أُمِّ حَبِيبَةَ قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: «مَنْ صَلَّى اثْنَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً فِي يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ بُنِيَ لَهُ
بِهِنَّ بَيْتٌ فِي الْجَنَّةِ» (۳۳).

واتا: هر كه سيك دوانزه ركات نوښتی سوننه ت بكات له شهو و پروژيكا به هویه وه له
به هشت مالتيكي بو دروست ده كريت.

(۳۳) رواه مسلم برقم: (۷۲۸).

دوا و ته

۱- په روهردگار فه رموویه تی: ﴿حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ﴾
[البقرة: ۲۳۸].

واتا: پارێزگاری له نوێژه کانتان بکهن به تاییه تی نوێژی (عهسر) و به ملکه چیه وه له نوێژه کانتاندا بۆ خوا بوهستن.

۲- پیغه مبه ر ﷺ فه رموویه تی: «لا تترك الصلاة مُتَعَمِّدًا فَإِنَّهُ مَنْ تَرَكَ الصَّلَاةَ مُتَعَمِّدًا فَقَدْ بَرَأَتْ مِنْهُ ذِمَّةُ اللَّهِ وَرَسُولِهِ» (۳۴).

واتا: به ئەنقهس واز مه هینه له نوێژه کانت چونکه ئەو که سه ی به ئەنقهس واز له نوێژه کانی بهینیت ئەوا خوی گه وره و پیغه مبه ره که ی ﷺ لیبی بی به رین واته هیچ په یمانیکی له لایاندا نیه.

وَأَخِرُ دَعْوَانَا أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

ba8.org
walamakan.com

(۳۴) رواه أحمد برقم: (۲۷۹۰۸)، وصححه العلامة الألباني في صحيح الترغيب والترهيب برقم: (۵۷۳).